ဥယျောဇဉ်

''မြန်မာမှန် ပုဂံရောက်ဖူးရမည်'' ဟူသော ဆိုရိုးစကားသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပုဂံဒေသ၏ အဓိကကျပုံနှင့် မြန်မာ့သမိုင်း၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်း ရှာဖွေဖော်ထုတ် မှတ်တမ်းတင်မည်ဆိုပါက ပုဂံဒေသကို ချန်လှပ်ထား၍ မရနိုင်ပုံကို ဖော်ပြညွှန်းဆိုသောစကားဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ် ရှေးဟောင်းအထိမ်းအမှတ် အဆောက်အအုံများနှင့် မြန်မာ့ပန်း(၁၀)မျိုး အနုပညာလက်ရာများကို တစ်နေရာတည်းတွင် တစ်စုတစ်စည်းတည်း လေ့လာခံစားနိုင်သော ပုဂံဒေသသည် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရှေးဟောင်းသုတေသနပညာရပ်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်တွင် ကမ္ဘာ့ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ် အဆင့်သို့ပင် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားလျက်ရှိသည်။ ၁၉၈၈-ခုနှစ် ဩဂုတ်လ (၃) ရက်နေ့မှ (၆) ရက်နေ့အထိ အာရှနိုင်ငံများပါဝင်သော ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲတစ်ရပ်ကို ဂျပန်နိုင်ငံ ဆိုဖီယာတက္ကသိုလ်မှ ကမကထပြုလျက် ပုဂံမြို့တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ယင်းနှီးနှောဖလှယ်ပွဲတွင် သဘာပတိ ပါမောက္ခ Yoshiaki Ishizawa ၏ မိန့်ခွန်းတွင် အာရှဒေသ၏ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်အဖြစ်သာမကဘဲ ကမ္ဘာ့ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်အဆင့်သို့ ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သော ဒေသကြီး(၄)ခုရှိရာတွင် ပုဂံယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ဒေသသည်လည်း တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ကြောင်း "Among the many historic monuments and sites in Asia, four are acknowledged as leading examples of the Asian, or even the world's cultural heritage. These are **Borobudor**, a great buddhist temple in Indonesia; **Pagan**, agroup of Stupa-shaped temples in Burma; **Sukhothai**, an ancient city, castle and religious center in Thailand; and **Angkor wat**, a magnificant temple in Kampuchea, built between the 8th and 13th centuries. These historic monuments reveal the highest level of concentrated culture in their respective histories" ဟူ၍ အသိအမှတ်ပြုပြောကြားခဲ့သည်။

အရှေ့ဘက်တွင် တုရင်တောင်တန်းကြီး၊ အနောက်ဘက်တွင် မြစ်မင်းဧရာဝတီနှင့်တန့်ကြည့်တောင်၊ တောင်ဘက်တွင် စေတနာကြီးဘုရား၊ မြောက်ဘက်တွင် ကျောက်ဂူဉမင် တို့ဖြင့် ဝန်းရံအပ်သော ပုဂံရှေးဟောင်းစေတီပုထိုးများ လက်ညှိုးထိုးမလွဲ တည်ရှိနေရာ ပုဂံယဉ်ကျေးမှုဒေသသည် သဘာဝအလျောက် ခံစားကြည့်ရှုလျှင် မြင်ရခဲတွေ့ရခဲသော ရှုခင်းတစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိလျက်ရှိသည်။ ခရစ်နှစ် ၁၈၅၅-ခုနှစ် ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိလာသော သံအဖွဲ့ဝင် Henry Yule သည် သူခံစားရှုမြင်ရသော ပုဂံဒေသ၏ သာယာပုံကို "The while, as seen from the river, might pass for scene in another planet, so fantistic and unearthly was the architecture" ဟု မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

ဤကဲ့သို့ သမိုင်းနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအရလည်းကောင်း၊ သဘာဝအနေအထားအရလည်းကောင်း တန်ဖိုးကြီးမားသော ပုဂံဒေသတွင် သမိုင်းအကြိုခေတ်ဖြစ်သော ပျူခေတ်(အေဒီ-၁ ရာစု)မှသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်၏ နောက်ဆုံးမင်းဆက် သီပေါမင်း(အေဒီ-၁၉ ရာစု)အထိ ကုသိုလ်ရှင်အသီးသီးက တည်ထားခဲ့သော စေတီများကို ယနေ့တိုင်မျက်ဝါးထင်ထင်တွေ့မြင်နိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် ပထမမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို တည်ထောင်ခဲ့သူ အနော်ရထာမင်းလက်ထက်တွင် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာတော် ရောက်ရှိထွန်းကားပြီးချိန်မှစ၍ စေတီ၊ ပုထိုး၊ ဂူဘုရား၊ သိမ်၊ ကျောင်း၊ ဇရပ် အစရှိသော သာသနိကအဆောက်အအုံများကို တည်ဆောက်လှူဒါန်းခဲ့ကြသည်။ ပုဂံခေတ် စည်ပင်တိုးတက်ချိန်နှင့် ဗုဒ္ဓသာသနာပွင့်လင်းထွန်းကားချိန်က တည်ထားခဲ့သော အရေအတွက်ကို ''လှည်းဝင်ရိုးသံတညံညံ၊ ပုဂံဘုရားပေါင်း'' ဟူ၍ ဆိုရိုးပြုကြသည်။ အနော်ရထာမင်းလက်ထက်က တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ကျန်စစ်သားမင်းလက်ထက်တွင် စုစည်းခိုင်မာခဲ့သော ပထမမြန်မာနိုင်ငံတော် ပုဂံအင်ပါယာ၏ နယ်နိမိတ်အတိုင်းအတာအရဆိုသော် (၄၄၄၆ရ၇၃) ဟူသော သင်္ချာပမာဏသည် ရှိနိုင်သော အရေအတွက်သာဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ပုဂံဒေသတစ်ခုတည်းအနေဖြင့်မူကား ပုဂံဒေသ၏ ဇေယျာအကျယ်အဝန်းအနေဖြင့် ထိုမျှလောက်သော စေတီပုထိုးလေးသန်းကျော် တည်ထားနိုင်ဖွယ် မရှိသောကြောင့် (၄၄၄၆) ဆူသာရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အင်းဝခေတ် မိုးညှင်းမင်းတရား၊ အေဒီ(၁၄၂၆-၁၄၃၉) လက်ထက်တွင် ပုဂံဒေသရှိ ဘုရားစေတီပုထိုးများကို စာရင်းကောက်ယူပြီး သင်္ကေတဖြစ် ''ဝင်းဝင်းထိန်လျှံ၊ ပုဂံဘုရားပေါင်း'' ဟူ၍မှတ်သားခဲ့ရာ ယင်းအရေအတွက်မှာ (၄၄၇၄) ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် ကုန်းဘောင်ခေတ်ကာလမှ ကဗျာဖြစ်ဟန်ရှိသော ပုဂံဘုရားအရေအတွက် အမှတ်အသားကဗျာ တစ်ပုဒ်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းကဗျာမှာ ''မြတ်ဘုရား ဆူရေ ဖြူရွှေလို့ဝင်း၊ ပုဂံပြည်၊ ဘယ်တိုင်းဌာနီနှင့် စံမမှီလွန်ထင်ရှား၊ စောမုနီများ'' ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ယင်းကဗျာအရ အရေအတွက်မှာ (၄၄၄၆) ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်စည်ပင်ထွန်းကားခဲ့သော ပုဂံပြည်ကြီးသည် နရသီဟပတေ့မင်းလက်ထက် (ခရစ်နှစ် ၁၂၈၇-ခုနှစ်) တွင် ပျက်သုဉ်းခဲ့ပြီးနောက် ပုဂံပြည်ကြီးသည်လည်း မင်းနေပြည်တော်အဖြစ်မှ ရွှေ့လျောခဲ့ရသည်။ သာသနာပြုမင်းကောင်းမင်းမြတ်များနှင့် ပြည်သူတို့တည်ထားခဲ့သော သာသနိကအဆောက်အအုံများမှာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု အားနည်းခဲ့ကြရ၏။ ထို့ပြင် နေပူမိုးရွာရာသီဥတုဒဏ်၊ ရေတိုက်စားမှုနှင့်မြေငလျင်သဘာဝဘေးဒဏ်၊ စစ်မက်ဘေးဒဏ်၊ မသမာသူတို့၏ဖျက်ဆီးမှုဒဏ် များကြောင့်လည်း စေတီပုထိုးများမှာ ပြိုကျပျက်စီးခဲ့ကြရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံကမ္ဘည်းကျောက်စာဌာန(ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာန)က ပုဂံဒေသရှိ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံများကို ၁၉၄၁-ခုနှစ်တွင် စာရင်းကောက်ယူခဲ့ရာ ထိုစဉ်က အရေအတွက်မှာ (၂၁၇၃) ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းစာရင်းတွင် ကြွင်းကျန်သောအဆောက်အအုံများကို ထပ်မံတွေ့ရှိရသောကြောင့် ၁၉၆၈-ခုနှစ်တွင် ယခင်စာရင်းဟောင်းများနှင့်ညှိနှိုင်း၍ စာရင်းသစ်ကောက်ယူခဲ့သည်။ ယင်းစာရင်းသစ်အရ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံပေါင်း (၂၂၁၇) ရှိပြီး ''ကျောင်းကြီးအုတ်နီ'' ဟုအမှတ်အသားပြုခဲ့သည်။

ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာနက ၁၉၉၃-ခုနှစ်တွင် ပုဂံဒေသ၌ အသေးစိတ်ပြန်လည်စာရင်းကောက်ယူခဲ့ရာ ရှေးဟောင်းစေတီပုထိုးပေါင်း (၂၂၃၀) ကျန်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းတို့အနက် စေတီပုထိုး၊ ဂူဘုရား (၁၉၅၀) ဆူပါရှိပြီး (၁၁၇၅) ဆူမှာ ပြုပြင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

အမှတ်စင်စစ် ပုဂံဒေသအပါအဝင် အခြားသော မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ဒေသ အသီးသီးရှိ ရှေးဟောင်းအထိမ်းအမှတ် အဆောက်အအုံနှင့် ရှေးဟောင်းလက်ရာများသည် ခေတ်အဆက်ဆက် ဘိုးဘွားဘီဘင်တို့က ပေးခဲ့သော အမွေအနှစ်များပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းအမွေအနှစ်များကို မျိုးဆက်သစ်များသို့ ဆက်လက်၍ လက်ဆင့်ကမ်း အမွေပေးနိုင်ရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ဖော်ထုတ်ရေးသည် မျက်မှောက်ကာလ၏ အမျိုးသားရေးတာဝန်ပင်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၏ လမ်းညွှန်ချက်အရ ပုဂံဒေသရှိ ရှေးဟောင်းစေတီပုထိုးများ ပြုပြင်ရေးစီမံကိန်းကို ၁၉၉၅-ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလမှ စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာငွေမှ ကျခံသည့်အပြင် စေတနာရှင်ပြည်သူများ၊ အသင်းအဖွဲ့များ၏ လှူဒါန်းမှုများဖြင့်ပါ ရှေးမူလက်ရာမပျက်ယွင်းစေဘဲ အဆောက်အအုံအမျိုးအစားအလိုက် စနစ်တကျပုံစံရေးဆွဲကာ ပြုပြင်ခဲ့ရာ ယခုအခါတွင် (၁၀၉၇) ဆူ ပြုပြင်ပြီးဖြစ်ပါသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်လျက်ရှိသော ရှေးဟောင်းဘုရားကုန်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခဲ့ရာ (၈၉၂) ကုန်းတွေ့ရှိပြီးဖြစ်၍ (၄၄၇) ကုန်းကို စနစ်တကျတူးဖော်ပြီးဖြစ်သည်။ ယင်းတို့အနက် (၆၇) ကုန်းကို ပျက်ပုံအတိုင်း ထိန်းသိမ်းပြီးဖြစ်၍ (၂၀၅) ဆူကို မူလအဆောက်အအုံ အမျိုးအစားအလိုက် ပန္နက်ပေါ်တွင် အခြေပြု၍ ပုံစံရေးဆွဲကာ ရှေးမူမပျက် အင်္ဂါစုံအောင် ပြန်လည်ဖော်ထုတ် တည်ထားပြီးဖြစ်သည်။

ပုဂံဒေသရှိ ရှေးဟောင်းစေတီပုထိုးများတွင် အခြေခံအားဖြင့် စေတီရိုး၊ သီဟိုဠ်ပုံစေတီ၊ ကွမ်းတောင်ပေါက်ဂူဘုရား၊ စေတီပေါက်ဂူဘုရား၊ မဟာဗောဓိပုံဂူဘုရား၊ ထုပ(ဓါ)စေတီ စသည်ဖြင့် အမျိုးအစား (၆)မျိုးသာရှိသည်။ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံများအား ပြုပြင်ရာတွင် ပျက်စီးသည့်အပိုင်းကို အစားထိုးဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရှေးဟောင်းဘုရားကုန်းများတွင်မူ တူးဖော်သုတေသနပြုရာမှ ထွက်ပေါ်လာသော အဆောက်အအုံပန္နက် (Ground Plan) ကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယင်းအဆောက်အအုံ၏ဗိသုကာပုံစံအရ ခေတ်ကာလအပိုင်းအခြားကို ခန့်မှန်း၍လည်းကောင်း၊ ပုံစံထုတ်ကာ ထိန်းသိမ်းပြုပြင် တည်ဆောက်ခြင်းဖြစ်၍ အမှားအယွင်းအလွန်နည်းစေသည့် စနစ်တကျထိန်းသိမ်းခြင်းသာဖြစ်ပေသည်။

ပုဂံဒေသရှိ ရှေးဟောင်းစေတီပုထိုးများကို သမိုင်းစဉ်ခေတ်အလိုက် မင်းနှင့်ပြည်သူတို့က ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းခဲ့ကြသည့် အထောက်အထားများကို တွေ့ရှိရသကဲ့သို့ စေတီဟောင်းကိုငုံ၍ တည်ထားခဲ့သည့် နှစ်ထပ်စေတီ (၄၅) ဆူကိုကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။

ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနသည် **''မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်၊ ထိန်းသိမ်း၊ တိုးတက်ပြန့်ပွားအောင်ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံနှင့်လူမျိုးကို လေးစားချစ်ခင်မြတ်နိုးစေရန်''** ဟူသော မူဝါဒနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာတွင် ပုဂံယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်ဒေသရှိ ရှေးဟောင်းစေတီပုထိုးများကို အရှည်တည်တံ့စေခြင်းဖြင့် မျက်မှောက်ခေတ် ပြည်သူများနှင့် နောင်လာနောက်သားတို့ တန်ဘိုးထားဂုဏ်ယူနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်ထားရှိပါသည်။ ထို့ပြင်လည်း နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်နီးပါး ခိုင်မာတည်တံ့ခဲ့သော ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ် ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံနှင့် ဗိသုကာလက်ရာများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းမရှိဘဲ အစွန့်ရှည်စွာ ဆက်လက်တည်ရှိရေးနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ အမွန်အမြတ်ထား၍ကိုးကွယ်ရာ သာသနိကအဆောက်အအုံများအနေဖြင့် ပြည့်စုံသပ္ပါယ် တင့်တယ်စေရေး မျှော်မှန်းကာ ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ပြုပြင်ခြင်းမှာလည်း မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ် အထိမ်းအမှတ် အဆောက်အအုံများအဖြစ် ဂုဏ်ယူနိုင်ကြစေရန် ဖြစ်သည်။ မျက်မှောက်အခြေအနေတွင် ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ခြင်းမပြုပါက ဘိုးဘွားဘီဘင်တို့၏အမွေအနှစ်များမှာ နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း လုံးဝပြိုကျပျက်စီးကာ ဂုဏ်ယူဖွယ်ရာကင်းမဲ့သော အုတ်ပုံများအဖြစ်သာ တည်ရှိတော့မည် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ပုဂံဒေသတွင် ရှေးဟောင်းစေတီပုထိုးများ (၃၀၀၀) ကျော်အထိ ပြန်လည်ပေါ်ထွက်လာစေရန် ရည်မှန်းလျက် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်နှင့် စေတနာရှင်ပြည်သူတို့က ပုဂံရှေးဟောင်းဘုရားပုထိုးများကို ၁၉၉၅-ခုနှစ် မှစတင်၍ ရရှိသမျှ အထောက်အထားများအပေါ် အခြေပြုလျက် ရှေးမူလက်ရာမပျက် ပြန်လည်ပြုပြင် ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြင့် ပုဂံဒေသရှိ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ် အထိမ်းအမှတ် အဆောက်အအုံများ ရေရှည်တည်တံ့စေရန်နှင့် ဖူးမြော်ကြည်ညိုသူအပေါင်း သဒ္ဓါကြည်ညိုနိုင်စေရန်တို့ကို ရည်မှန်းချက်ထား၍ ပြုပြင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ ယခုအခါ ပုဂံဒေသ၏ ရှေးဟောင်း သာသနိကအဆောက်အအုံတို့သည် ကြည်ညိုဖွယ်ရာ အသွင်အပြင် ပေါ်လွင်လာရုံသာမက ရှေးမူမပျက် ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မြဲမှုလည်း ရှိနေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့သော အခြေအနေမျိုးကို အလှူရှင်ပြည်သူအပေါင်းတို့ တွေ့မြင်ကြည်နူးပြီး သာဓုအနုမောဒနာ ခေါ်နိုင်ကြစေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ မှန်မြတ်ပြီး ဂုဏ်ယူဖွယ်ရာ ကောင်းလှသော ဤလုပ်ငန်းများကို မှတ်တမ်းတင်နိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ **ပုဂံရှေးဟောင်းဘုရားပုထိုးများပြန်လည်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုမှတ်တမ်း အမှတ်(၁)၊ အမှတ်(၂) နှင့် အမှတ်(၃)** စာအုပ်များကို ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနက ပြုစုပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ယခု **အမှတ်(၄)** စာအုပ်ကို ဆက်လက်ပြုစု ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရှေးမူလက်ရာမပျက် ပြန်လည်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခဲ့ပြီးဖြစ်သော ပုဂံဒေသရှိ ဘုရားအမှတ် (၁၄၆၅) မှ (၁၈၃၆) အထိ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းထားရှိမှု အခြေအနေတို့ကို ဤစာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ကျန်ရှိနေသော ပုဂံဒေသရှိ ရှေးဟောင်းဘုရားပုထိုးများ ပြန်လည်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု မှတ်တမ်းစာအုပ်များကိုလည်း ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနမှ ဆက်လက်ပြုစု ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း အသိပေးဖော်ပြအပ်ပါသည်။

(ဦးဝင်းစိန်)
ဝန်ကြီး
ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန

ဘုရားအမှတ်(၁၆၁၁)ပြုပြင်ပြီးပုံ

ဘုရားအမည်/ အမှတ်	မီးမလောင်ကျောင်း ဘုရားအမှတ် - ၁၆၁၁
အဆောက်အအုံအမျိုးအစား	စေတီပေါက်ဂူဘုရား
တည်နေရာ	ဝုဝံပြုတိုက်ကြီး၏အရှေ့ဘက်
မူလအလှူရှင်အမည်	နရပတိစည်သူမင်း၊ နောင်းခေတ်များ၌ဘုန်းတော်ကြီးများပြုပြင်ထားသည်။
တည်ထားသောကာလ	အေဒီ-၁၂ ရာစု (ကောဇာသက္ကရာဇ်-၅၅၀ ခန့်)
ပြန်လည်ပြုပြင်သည့်အလှူရှင်	ဗိုလ်မှူးကြီးသန်းဝင်း(ဒုတိယဝန်ကြီး၊ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန)+ ဒေါ်တာနုနှင့် သား ဦးတင်ဦး မိသားစု
အလှူငွေ	၂၀၀၀၀၀/-(ကျပ်နှစ်သိန်းတိတိ)
ပြုပြင်ပြီးစီးသည့်နေ့	၃၀-၈-၁၉၉၆
ဖြစ်စဉ်နှင့်အနည်းငယ်ပြောဆိုသည့်အဆိုင်ရာမှတ်ချက်	အာရုံခံနှင့်မုခ်ပေါက်မြောက်လှည့်ဖြစ်ပြီး အင်္ဂတေဝန်းလက်ရာအချို့ကျန်ရှိသည်။

ပုဂံခေတ်အခါက အိမ်များတိုသစ်ငါးများဖြင့် တည်ဆောက်ခဲ့ရာ ပုဂံမြို့တော် (၁၇) မိုင်ခန့်ကွာဝေးသော မီးလောင်ဖျားဘွားမှစတင်လောင်ခဲ့ရာ ပုဂံမြို့ရိုးတောင်ဘက်ရှိ မီးငြိမ်းကုန်းနေရာတွင် မီးငြိမ်းသွားသည်ဟုဆိုသည်။ မီးမလောင်ကျောင်းမှာ မီးငြိမ်းကုန်း၏မြောက်ဘက်တွင်တည်ရှိပြီး မြို့ရိုးအတွင်းဘက်ကျပါသည်။ မြို့ရိုးတောင်ဘက်တွင်ရှိသော မီးငြိမ်းကုန်းနေရာ၌ မီးငြိမ်းသွားသဖြင့်လည်းကောင်း၊ မီးမလောင်နိုင်သဖြင့် မီးမလောင်ကျောင်းဟု ယနေ့တိုင်ခေါ်တွင်နေခြင်းဖြစ်သည်။